

UDENRIGSMINISTERIET

Uttanríkisráðið
Tinganes
Postrúm 377
FO-110 Tórshavn
Føroyar

Departementet for
Selvstændighed,
Udenrigsanliggender
og Landbrug
Imaneq 1A - 801
Box 1614
3900 Nuuk

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Journal nr. 2017-34688

6. november 2017

Vedrørende samarbejdsaftale af 31. august 2017 mellem Islands regering, Naalakkersuisut og Færøernes landsstyre

Udenrigsministeriet er blevet opmærksom på, at Islands regering, Naalakkersuisut og Færøernes landsstyre den 31. august 2017 har undertegnet en samarbejdsaftale i margen af Vestnordisk Råds møder.

Udenrigsministeriet har foretaget en gennemgang af aftalen og skal i den anledning bemærke følgende:

De enkelte rigsdele har alene kompetence til at handle på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender, når dette sker i overensstemmelse med fuldmagtsordningen. Rammerne for fuldmagtsordningen i relation til den konkrete sag er beskrevet nedenfor.

Aftalen med Island angår bl.a. sagsområderne "other areas of common interest" og "foreign policy". Området "other areas of common interest" er formuleret på en måde, der gør det uklart, hvilke(t) område(t) der er tale om. En generel beskrivelse som "emner af fælles interesse" for Færøerne, Grønland og Island er ikke et sagsområde i hjemmestyrelovens/overtagelseslovens henholdsvis selvstyrelovens forstand, der er - eller kan - overtages af Færøerne hhv. Grønland.

Rigsdelene kan derfor ikke forhandle og indgå mellemfolkelige aftaler inden for et sådant generelt og bredt beskrevet område.

Området ”foreign policy” (udenrigspolitik) kan ikke overtages og falder derfor ligeledes uden for de områder, hvorom de enkelte rigsdele kan forhandle og indgå folkeretlige aftaler på rigets vegne.

Aftalen ses desuden ikke at opfylde kravene til betegnelsen af aftaleparten eller til en præambuler henvisning til fuldmagtsordningen, jf. fuldmagtslovens § 2, stk. 1, 2. pkt., og cirkulære nr. 126 af 26. september 2005 og selvstyrelovens § 12, stk. 2, og cirkulære nr. 125 af 26. september 2005.

Udenrigsministeriet har herudover ikke modtaget oplysninger fra Færøerne og Grønland forud for forhandlingsforløbet eller aftaleudkast til samarbejdsaftalen i overensstemmelse med hhv. cirkulære nr. 125 og nr. 126 som omtalt ovenfor.

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at aftalen og aftaleforløbet ikke er i overensstemmelse med fuldmagtsordningen ud fra følgende tre forhold: (i) samarbejdsaftalen angår ”foreign policy” og ”other areas of common interest”, (ii) samarbejdsaftalen mangler henvisning til fuldmagtsordningen, herunder at den er indgået på rigets vegne, (iii) orienteringspligten er ikke overholdt. Aftalen er dermed efter Udenrigsministeriets vurdering uden retsvirkning.

Udenrigsministeriet har efter aftalens indgåelse været i dialog med både Færøernes landsstyre og Naalakkersuisut om aftalen. I den forbindelse tilkendegav Færøerne og Grønland, at aftalen grundet dens substans alene skulle anses for at være en politisk hensigtserklæring.

Udenrigsministeriet vurderer dog, at aftalen må behandles som en egentlig folkeretlig aftale og ikke alene en politisk hensigtserklæring blandt andet ud fra aftalens historik, herunder indgåelsen af den forudgående politiske hensigtserklæring undertegnet den 22. august 2016; aftalens egen betegnelse ”Cooperation Agreement” og aftalens aftaleretlige terminologi og konkrete forpligtelser.

Udenrigsministeriet værdsætter den konstruktive dialog i sagen og skal anmode om, at Færøernes landsstyre og Naalakkersuisut retter henvendelse til Island, i konsultation med Udenrigsministeriet, om hvorledes aftalen bringes i overensstemmelse med fuldmagtsordningen,

herunder muligheden for at tilpasse aftalen til f.eks. en MoU/hensigtserklæring. Udenrigsministeriet ser frem til en hurtig løsning af sagen og skal anmode om en tilbagemelding herom inden for de kommende to uger. Hvis der ikke findes en løsning inden for de givne rammer, ser Udenrigsministeriet sig nødsaget til at rette skriftlig henvendelse til Island mhp. at orientere om Udenrigsministeriets vurdering af aftalen, jf. ovenstående.

Med venlig hilsen

Jonas Bering Lüsberg
Direktør for Udenrigspolitik